OIKEUSMINISTERIÖ
JUSTITIEMINISTERIET

Hallinto- ja ohjausosasto
Sanna Appelberg, johtava asiantuntija 20.10.2023

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan kunta- ja hyvinvointijaosto

Oikeusministeriön lisäselvitys hallituksen esityksestä (HE 41/2023 vp) valtion talousarvioksi vuodelle 2024 ja Valtioneuvoston selonteosta (VNS 1/2023) julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2024—2027

Oikeudenhoidon selonteon lisäpanostusten kohdentumisesta

Viime vuonna valmistuneessa valtioneuvoston selonteossa (VNS 13/2022 vp) oikeudenhoidosta on todettu keskimäärin 90 milj. euron rahoitusvaje. Nykyisten tehtävien osalta tämä rahoitusvaje on 75 milj. euroa. Erotus aiheutuu selonteossa esitetyistä kehittämismahdollisuuksista, joihin lisärahoitusta ei ole osoitettu. Rahoitusta ei ole osoitettu oikeusapuun oikeuttavan tulorajan tai yksityisten oikeusavustajien palkkioiden korottamiseen.

Edeltävän hallituksen teknisessä kehyksessä katettiin selonteon mukaisesta nykyisten tehtävien pysyvästä 75 milj. euron tarpeesta 2/3 eli vuoden 2027 tasossa 50 milj. euroa. Tämä porrastetusti kasvava määräraha on kohdennettu toimijoiden momenteille vuoden 2024 talousarvioesityksessä ja julkisen talouden suunnitelmassa. Lisäksi hallitusohjelmassa oikeudenhoitoon osoitettiin vuodesta 2025 lukien 25 milj. euroa, joka sisältyy julkisen talouden suunnitelmaan oikeusministeriön hallinnonalan määrärahakehykseen, mutta ei ole toistaiseksi kohdennettu toimijoiden momenteille.

Vuoden 2024 talousarvioesityksessä 30 milj. euron oikeudenhoidon rahoitus ehdotetaan toimijoille huomioiden muun muassa tarpeiden kiireellisyys ja toimijakohtaiset mahdollisuudet nykyisen siirtyvän määrärahan käyttöön. Julkisen talouden suunnitelmaan sisältyy lisärahoitusta v. 2025 65 milj. euroa, v. 2026 80 milj. euroa ja v. 2027 lukien 75 milj. euroa.

Taulukko 1. Oikeudenhoidon selonteon mukainen lisärahoitus momenteittain, milj. euroa

Momentti	Oikeudenhoidon toimija	2024	2025	2026	2027
25.01.01	Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta	0,1	0,1	0,1	0,1
25.01.03	Kuluttajariitalautakunta	0,9	0,9	0,9	0,9
25.01.05	Oikeusrekisterikeskus	0,4	0,4	0,4	0,4
25.10.01	Korkein oikeus	0,2	0,2	0,2	0,2
25.10.03	Muut tuomioistuimet	19,2	19,2	24,2	19,2
25.15.01	Oikeusapu- ja edunvalvontapiirit	3,2	6,5	9,3	9,3
25.20.01	Ulosottolaitos	0	3,0	6,0	4,0
25.30.01	Syyttäjälaitos	2,4	2,4	2,9	1,9
25.40.01	Rikosseuraamuslaitos	3,6	7,3	11,0	14,0
	Jakamatta momenteille		25	25	25
Yhteensä		**30**	**65**	**80**	**75**

Avustusmomentin muutokset vuoden 2024 talousarvioesityksessä

Avustusmomentille 25.01.50 esitetään vuoden 2024 talousarviossa n. 14,9 milj. euroa, joka on n. 1 milj. euroa enemmän kuin kuluvan vuoden varsinainen talousarvio.

Talousarvioesityksen mukaan avustukset jakautuvat rikosten uhrien tukipalveluja tuottaville yhteisöille, saamelaisten kulttuuri-itsehallinnon ylläpitämiseen ja muihin avustuksiin.

Taulukko 2. Avustusmomentin määrärahat vuonna 2023 ja esitetyn vuoden 2024 määrärahan suunniteltu käyttö

	2023 varsinainen talousarvio	2024	Huomiot
Avustukset rikosten uhrien tukipalveluja tuottaville yhteisöille			
	5 825 000	**5 925 000**	**+ 100 000**
Rikosuhripäivystys RIKU	4 700 000	4 800 000	Esitetään 100 000 euron lisäystä.
Nollalinja-toiminta	725 000	725 000	
Naisten linja	100 000	100 000	Esitetään kuluvan vuoden eduskunnan lisäystä vastaavaa määrärahaa.
Ihmiskaupan uhrit	300 000	300 000	Esitetään kuluvan vuoden eduskunnan lisäystä vastaavaa määrärahaa.
Avustukset saamelaisten kulttuuri-itsehallinnon ylläpitämiseen			
	4 473 000	**5 218 000**	**+745 000**
Saamelaisten kulttuuri-itsehallinto	4 473 000	5 218 000	Esitetään 745 000 euron lisäystä, josta 600 000 euroa liittyy saamelaiskäräjälain uudistamiseen, 25 000 euroa vastaa kuluvan vuoden 1.lisätalousarvion siirtoa, 127 000

			euroa on palkkausten tarkistusta, 33 000 siirto muista avustuksista. Lisäksi muutos sisältää 40 000 euroa vähennystä kertaluonteisista kielilainmukaisten avustusten päättymisestä.
Muut avustukset ja avustushankkeiden vaikutuksen arviointi			
	3 545 000	**3 762 000**	**+ 217 000**
Rikoksentorjuntahankkeet	1 220 000	1 995 000	Esitetään lisäystä rikosten ennaltaehkäisyyn hallitusohjelman mukaisesti 1 milj. euroa ja 175 000 euroa uudelleenkohdennettuna rauhanjärjestöjen avustuksista. Lisäksi vähennystä aiheutuu kuluvan vuoden 400 000 euron määräaikaisten hankkeiden jatkorahoituksen päättymisen myötä.
Talousosaamisen edistäminen	0	650 000	Vastaa kuluvan vuoden 1.lisätalousarvion siirtoa.
Ihmisoikeusliitto	380 000	230 000	-150 000 euroa eduskunnan v. 2023 lisäyksen poistuminen.
Rauhanjärjestöt	850 000	325 000	Vähennystä yhteensä 525 000 euroa, josta -350 000 euroa eduskunnan v. 2023 lisäyksen poistuminen ja -175 000 euroa uudelleen kohdennus rikollisuutta ehkäisevään työhön.
Pakolaisneuvonta	300 000	300 000	Esitetään kuluvan vuoden eduskunnan lisäystä vastaavaa määrärahaa.
Julkisen sanan neuvosto	135 000	135 000	
Oikeusjärjestyksen ja demokratian kehittämistä ja tunnetuksi tekemistä tukevaan toimintaan	160 000	127 000	33 000 euron siirto saamelaisten kulttuuri-itsehallinnon ylläpitämiseen.
Muut avustukset	500 000	0	Määräraha on kuluvan vuoden 2. lisätalousarviossa esitetty vähennettävän.

Lisätiedot:
Johtava asiantuntija Sanna Appelberg p. 02951 50167, (etunimi.sukunimi@gov.fi)